

**Правове регулювання
економічної системи:
інституції, правила,
процедури**

У монографії обґрунтовуються засади соціетальної моделі національної економічної системи. Зокрема розкрито сукупність юридичних засобів, заснованих на вільному розвитку індивіда, реальних гарантіях економічних свобод, функціонуванні засад вільної ринкової соціально орієнтованої економіки та збереженні довкілля.

Окрему увагу приділено дослідженню правового забезпечення інноваційного та сталого розвитку національної економіки в умовах процесів глобалізації. З точки зору європейської інтеграції та інших регіональних форм економічної співпраці розкрито основні напрями правового забезпечення інноваційного та сталого розвитку економічної системи України.

Висвітлено систематику національних та міжнародних засобів захисту соціальних та економічних прав.

ЗМІСТ

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ	10
СПИСОК СУДОВИХ РІШЕНЬ	11
ВСТУП	15
РОЗДІЛ 1	
ОСНОВНІ МОДЕЛІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ	
ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ	
<i>Вступ</i>	20
1.1. Основні моделі втручання держави у економічні свободи та діяльність економічних інституцій (Михайло Савчин, Тетяна Карабін)	21
1.2. Соціетальна модель правового регулювання економічної системи (Михайло Савчин, Тетяна Карабін)	44
1.3. Основоположні принципи права та економічна система (Михайло Савчин, Ярослав Лазур, Олександр Білаш)	58
<i>Висновки</i>	70
РОЗДІЛ 2	
ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ	
ЕКОНОМІЧНИХ ІНСТИТУЦІЙ (Михайло Савчин)	
<i>Вступ</i>	72
2.1. Чотири вершини переходу	73
2.2. Економічні інституції та трансформації	108
2.3. Перехідна економіка та демократична підзвітність	118
<i>Висновки</i>	132
РОЗДІЛ 3	
ПРАВОВА ГЛОБАЛІСТИКА ТА ЕКОНОМІЧНІ СИСТЕМИ	
(Михайло Савчин)	
<i>Вступ</i>	134
3.1. Національний суверенітет та транснаціональність у правовому регулюванні економічної системи	135

3.2. Юридичні інструменти забезпечення національних інтересів та міжнародне співробітництво у сфері економіки	150
3.3. Право на епідемічну безпеку та економічна система: національне та транснаціональне	171
3.4. Трансгуманізм: основні тенденції розвитку (Тере́за Попович)	188
<i>Висновки</i>	200

РОЗДІЛ 4
АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ
ЕКОНОМІЧНИХ ІНСТИТУЦІЙ

<i>Вступ</i>	202
4.1. Межі втручання держави у діяльність економічних інституцій: конституційно-адміністративні аспекти (Тетяна Карабін, Михайло Савчин)	203
4.2. Ефективність правового регулювання податкових відносин та свобода економічної діяльності (Ярослав Греца)	219
<i>Висновки</i>	240

РОЗДІЛ 5
ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАХИСТУ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

<i>Вступ</i>	241
5.1. Конституційний захист економічної конкуренції: систематика та енергетичний ракурс (Михайло Савчин)	241
5.2. Юридичний механізм захисту економічної конкуренції (Олександр Дякулич)	254
5.3. Юридичний захист конкуренції на енергетичному ринку (Ярослав Чекер, Дмитро Мельнік)	275
<i>Висновки</i>	294

РОЗДІЛ 6
ПУБЛІЧНІ ЗАКУПІВЛІ (Тетяна Карабін)

<i>Вступ</i>	295
6.1. Призначення законодавства про публічні закупівлі	296

6.2. Сфера застосування законодавства про публічні закупівлі	301
6.3. Принципи публічних закупівель	304
6.4. Процедура закупівель	310
6.5. Оскарження та контроль	314
<i>Висновки</i>	319

РОЗДІЛ 7

ШЛЯХИ РОЗВИТКУ МЕДИЧНОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ ПРОВЕДЕННЯ МЕДИЧНОЇ РЕФОРМИ

(Олександр Грін)

<i>Вступ</i>	321
7.1. Сучасні підходи до реформування механізмів управління здоров'ям	322
7.2. Нова модель фінансування системи охорони здоров'я в умовах реформи	328
7.3. Реформа первинної медичної допомоги	334
7.4. Реформа вторинної і третинної медичної допомоги	341
7.5. Механізм внесення медичних записів, записів про направлення та рецептів на лікарські засоби до Реєстру медичних записів	347
7.6. Реформування фармацевтичного сектору в умовах проведення медичної реформи	350
7.7. Програма реімбурсації лікарських засобів «Доступні ліки» в системі державних гарантій медичного обслуговування населення	352
7.8. Державне регулювання відпуску медичних препаратів у зарубіжних країнах	357
<i>Висновки</i>	360

РОЗДІЛ 8

ПРИВАТНОПРАВОВИЙ АСПЕКТ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ІНСТИТУЦІЙ

<i>Вступ</i>	361
8.1. Право на самообмеження: цивільстичний огляд окремих економічних свобод (Оксана Кіріяк)	362

8.2. Економічна свобода v. право на приватність (Віталій Гаделія)	376
8.2.1. Нормативно-правова база в сфері захисту персональних даних	377
8.2.2. Практика застосування законодавства в сфері захисту персональних даних	379
8.3. Економічна свобода юридичних осіб приватного права (Вікторія Надьон)	392
8.4. Економічні свободи учасників сімейних відносин (Марія Менджул)	413
<i>Висновки</i>	430

РОЗДІЛ 9
ДОВІРЧА ВЛАСНІСТЬ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ:
СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

(Катерина Некіт)

<i>Вступ</i>	432
9.1. Особливості фідучії як континентальної моделі довірчої власності	433
9.2. Специфіка правового регулювання довірчої власності в Україні	437
9.3. Забезпечувальна довірча власність в українському законодавстві: проблеми та перспективи	446
<i>Висновки</i>	460

РОЗДІЛ 10
ЛІЦЕНЗІЙНИЙ ДОГОВІР У СФЕРІ АВТОРСЬКОГО ПРАВА

(Анна Штефан)

<i>Вступ</i>	464
10.1. Загальні вимоги до ліцензійного договору	465
10.2. Загальна характеристика істотних умов договору	472
10.3. Істотні умови ліцензійного договору	476
<i>Висновки</i>	493

РОЗДІЛ 11**КОМЕРЦІЙНЕ ПРАВО ТА ЕКОНОМІЧНІ ІНСТИТУЦІЇ**

<i>Вступ</i>	494
11.1. Окремі аспекти правового статусу господарських товариств (Вадим Рошканюк)	495
11.2. Основні риси та роль цифрової економіки у комерційній діяльності (Аліна Гусь)	507
11.3. Доктрина заборони суперечливої поведінки як засіб виявлення недобросовісності (Олександр Поліводський)	529
11.4. Проблема співвідношення публічного та приватного інтересу при вирішенні земельних спорів (Олександр Поліводський)	545
<i>Висновки</i>	565

РОЗДІЛ 12**ІННОВАЦІЇ У ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ**

(Ольга Розгон)

<i>Вступ</i>	568
12.1. Свобода підприємницької діяльності та свобода наукових досліджень	569
12.2. Підходи до розуміння правових категорій «інноваційна діяльність» та «інноваційний процес»	576
12.3. «Господарська діяльність», «підприємницька діяльність», «комерційна діяльність» і «підприємництво»: співвідношення понять та їх сутність	581
12.4. «Інноваційний продукт» та «інноваційна продукція» як результати інноваційної діяльності	587
12.5. Комерціалізація результатів наукових досліджень та розробок і трансфер технологій як процеси інноваційної діяльності	593
12.6. Договірні відносини у сфері трансферу технологій	598
12.7. Окремі аспекти правового статусу учасників інноваційного процесу та суб'єктів трансферу технологій	614
<i>Висновки</i>	621

РОЗДІЛ 13
ГОСПОДАРСЬКА ПРАВОСУБ'ЄКТНІСТЬ
ЯК БАЗОВА КАТЕГОРІЯ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА
(Олександр Гарагонич, Юрій Бисага)

<i>Вступ</i>	622
13.1. Сутність і значення категорії господарська правосуб'єктність	622
13.2. Структура господарської правосуб'єктності	637
13.3. Усталені підходи до розуміння сутності господарської компетенції	643
13.4. Правова природа господарської правоздатності	656
<i>Висновки</i>	662

РОЗДІЛ 14
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У ПРИВАТНОМУ ПРАВІ
(Вікторія Надьон)

<i>Вступ</i>	663
14.1. Доктринальний підхід до проблеми визначення юридичної відповідальності (цивільно-правової відповідальності)	664
14.2. Співвідношення юридичної відповідальності (цивільно-правової відповідальності) та санкції як правових категорій	673
14.3. Окремі аспекти переддоговірної відповідальності	681
14.4. Випадки змішаної цивільно-правової відповідальності	684
14.5. Заходи оперативного впливу та цивільно-правова відповідальність (спільне та відмінне)	686
14.6. Проблемні аспекти самозахисту як форми захисту порушеного права	701
<i>Висновки</i>	709

РОЗДІЛ 15
ЗАХИСТ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ

<i>Вступ</i>	711
15.1. Природа та характеристика соціально-економічних прав людини (Михайло Савчин)	712

15.1.1. Право власності	712
15.1.2. Свобода вибору занять та роду професії	720
15.1.3. Право на об'єднання в профспілки та право на страйк	723
15.1.4. Право на соціальний захист	725
15.1.5. Право на медичне забезпечення	732
15.1.6. Захист соціальних прав конституційною юстицією та економічний аналіз права	734
15.2. Захист соціально-економічних прав у практиці Європейського суду з прав людини (Юлія Ремінська)	752
15.2.1. Сутнісна природа соціально-економічних прав: сфера функціонального застосування Європейської конвенції	754
15.2.2. «Правозастосовне сплетіння» доктрин еволютивного методу тлумачення конвенційних норм та позитивних зобов'язань держави у сфері забезпечення соціально-економічних прав: бачення Суду	759
15.2.3. Правова аргументація ЄСПЛ у справах, пов'язаних із захистом соціально-економічних цінностей: деякі основні методологічні підходи	766
15.3. Соціально-економічні права людини в Україні крізь призму положень Європейської соціальної хартії (Яна Сімутіна)	782
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ	807
ДОДАТОК	822
ДАНИ ПРО АВТОРСЬКИЙ КОЛЕКТИВ	826

Список скорочень

ГК	Господарський кодекс України
ГПК	Господарський процесуальний кодекс України
ДФЄС	Договір про функціонування ЄС
ЕКПЛ	Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод
ЄС	Європейський Союз
ЄСХ	Європейська соціальна хартія
ЄСПЛ	Європейський суд з прав людини
ЗУУД	Загальні умови укладення договорів
КАС	Кодекс адміністративного судочинства України
КСУ	Конституційний Суд України
КК	Кримінальний кодекс України
МВФ	Міжнародний валютний фонд
НЦЗ	Німецький цивільний законник (кодекс)
СОТ	Світова організація торгівлі
Угода про асоціацію, УА	Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони
ЦК	Цивільний кодекс України
ЦПК	Цивільний процесуальний кодекс України
ШЗЗ	Швейцарський зобов'язальний закон

Список судових рішень

Рішення зарубіжних конституційних та верховних судів

1. BVerfGE 7, 377, 438–42 (*Apotheken-Urteil*).
2. BVerfGE, 2 BvR 859/15.
3. BVerfGE, 1 BvR 276/17 and 1 BvR 16/13, Entscheidungen von 6 November 2019.
4. BVerfGE, 2 BvR 859/15.
5. BVerfGE, 71, 183 (191).
6. *Chaoulli v. Quebec (Attorney General)*, [2005] 1 S.C.R. 791.
7. *Coppage v Kansas* 236 US 1, 22 (1914).
8. *Lloyd's bank Ltd. v. Bundy* [1974] EWCA Civ 8.
9. *Mantouvalou, V.* (2010, April 12). The Case for Social Rights.
10. *Nebbia v. New York*, 291 U.S. 502 (1934)
11. *R (on the application of Mahmood) v Secretary of State for the Home Departmen* [2001] 1 WLR 840 (EWCA)*Lochner v. New York*, 198 U.S. 45 (1905).
12. *R v Secretagay of Statefor Defence, exparte Smith and Grady* [1996] QB 517, 547.
13. *TMR Energy Ltd. v. State Property Fund of Ukraine*, 2003 FC 1517 (CanLII), 158.
14. *Ukraine v The Law Debenture Trust Corporation Plc* (Rev 1) [2018] EWCA Civ 2026 (14 September 2018), [2019] QB 1121, [2018] EWCA Civ 2026, [2019] 2 WLR 655, [2018] WLR(D) 583.
15. *West Coast Hotel Co. v. Parrish*, 300 U.S. 379 (1937).

Рішення ЄСПЛ

1. *Bélané Nagy v. Hungary* [GC], no. 53080/13, 13 December 2016.
2. *Bensaid v. the United Kingdom*, app. № 44599/98, ECHR 2001-I.
3. *Burghartz v. Switzerland*, Judgment on 22 February 1994 p., Series A no. 280-B.

4. *D. v. the United Kingdom*, 2 May 1997, Reports of Judgments and Decisions 1997-III.
5. *Draon v. France* [GC], no. 1513/03, 6 October 2005.
6. *Dubetska and Others v. Ukraine*, no. 30499/03, 10 February 2011.
7. *Ekoglasnost v. Bulgaria*, no. 30386/05, 6 November 2012.
8. *Gasus Dosier- und Fördertechnik GmbH v. the Netherlands*, 23 February 1995, Series A no. 306-B.
9. *Hatton and Others v. the United Kingdom*, no. 36022/97, 2 October 2001.
10. *Iatridis v. Greece* [GC], no. 31107/96, § 58, ECHR 1999-II.
11. *James and Others v. the United Kingdom*, 21 February 1986, Series A no. 98.
12. *Kopecký v. Slovakia*, no. 44912/98, § 35, 7 January 2003.
13. *M.M. v. the United Kingdom*, app. № 24029/07.
14. *Marie Izabella Zamoyski-Brisson v Poland and 3 other applications*, no. 19875/13, 12 September 2017.
15. *Marzari v. Italy*, no. 36448/97, ECHR 1999.
16. *Megadat.com SRL v. Moldova*, no. 21151/04, ECHR 2008.
17. *Peck v. the United Kingdom*, app. № 44647/98, ECHR 2003-I.
18. *Pine Valley Developments Ltd and Others v. Ireland*, 29 November 1991, Series A no. 222.
19. *Powell v. the United Kingdom*, no. 45305/99, ECHR 2000-V.
20. *Prince Hans-Adam II of Liechtenstein v. Germany* [GC], no. 42527/98, ECHR 2001-VIII.
21. *Radomilja and Others v. Croatia* [GC], nos. 37685/10 and 22768/12, 20 March 2018.
22. *Rasmussen v. Poland*, no. 38886/05, 28 April 2009.
23. *S.H. and Others v. Austria* [GC], no. 57813/00, ECHR 2011.
24. *Sargsyan v. Azerbaijan* [GC], no. 40167/06, ECHR 2015.
25. *Sciacca v. Italy*, app. № 50774/99, ECHR 2005-I.
26. *Sovtransavto Holding v. Ukraine*, App. No. 48553/99, 27 July 2002.

[Перейти на сайт →](#)